

مشمول کیست؟*

اشاره:

با توجه به اهمیت آگاهی از موضوع نظام وظیفه و
مشمولین خدمت مقدس سربازی در انجام امور دفاتر اسناد
رسمی بر آن شدیم متن نوشته‌ای ارزشمند را از دفترچه
راهنمای وظیفه عمومی جهت اطلاع همکاران ارجمند در این
شماره از ماهنامه درج کنیم. امید آن که سودمند افتد.

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مشمول کیست؟

هر فرد ذکور ایرانی از اول فروردین ماه سالی که طی آن سال، وارد ۱۹ سالگی می‌شود، مشمول خدمت وظیفه عمومی خواهد شد.^۱ مطابق مقررات،^۲ خدمت وظیفه عمومی ۳۰ سال است که دو سال آن دوره ضرورت و بقیه مراحل احتیاط و ذخیره است.

دانش‌آموزان دبیرستانها، هنرجویان هنرستانها، دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و طلاب علوم دینی، اگر در حین تحصیل به سن مشمولیت برسند، تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می‌دهند، از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.^۳

چه زمانی باید اقدام کرد؟

مشمول در صورتی که از معافیت‌های قانونی استفاده نمی‌کند، باید در سال احضار برای تعیین وضعیت خدمت وظیفه عمومی خود اقدام کند. در این صورت، در سال بعد

۱. ماده ۲ قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی.

۲. ماده ۴ قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی.

۳. ماده ۳۱ و ۳۲ قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی.

که سال اعزام نامیده می‌شود، به خدمت اعزام یا مطابق مقررات از خدمت وظیفه عمومی معاف می‌شود. محاسبه سال احضار و سال اعزام به صورت زیر است:

$$\text{سال احضار} = ۱۸ + \text{سال تولد}$$

$$\text{سال اعزام} = ۱۹ + \text{سال تولد}$$

به عنوان مثال، برای متولدین سال ۱۳۶۲:

$$\text{سال احضار: } ۱۳۶۲ + ۱۸ = ۱۳۸۰$$

$$\text{سال اعزام: } ۱۳۶۲ + ۱۹ = ۱۳۸۱$$

به این ترتیب، هر مشمول باید در سال احضار برای تعیین وضعیت خدمت وظیفه عمومی خود اقدام کند، مگر این که در این سال مشغول به تحصیل باشد، که در این صورت تا پایان تحصیلات خود از معافیت تحصیلی برخوردار خواهد بود. لذا پس از فراغت از تحصیل، ترک تحصیل، اخراج و یا انصراف، در مهلت مقرر باید برای تعیین وضعیت خدمت وظیفه عمومی خود اقدام کند. این مهلت بسته به شرایط مشمول به شرح زیر است:

۱ - مشمولان محصل و دانشجو که در سال اعزام، ترک تحصیل کرده، اخراج شده و یا انصراف داده و از معافیت تحصیلی استفاده می‌کنند، حداکثر ۴ ماه از تاریخ ترک تحصیل، اخراج و یا انصراف، فرصت معرفی دارند.

۲ - مشمولان فارغ التحصیل دانشگاهی که دارای معافیت تحصیلی هستند، حداکثر ۶ ماه از تاریخ فراغت از تحصیل فرصت معرفی دارند.

۳ - مشمولان ترک تحصیل کرده یا فارغ التحصیل شده خارج از کشور که دارای معافیت تحصیلی هستند، حداکثر یک سال از تاریخ ترک تحصیل یا فراغت از تحصیل فرصت معرفی دارند.

۴ - مشمولان فارغ التحصیل خارج از کشور که به عنوان هیأت علمی جذب دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی می‌گردند، حداکثر تا دو سال از تاریخ

فراغت از تحصیل خود فرصت معرفی دارند.

دانش آموزان دانشسراها و دانش آموزان چهار ساله آخر دوره متوسطه و هنرجویان هنرستانها و آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای به کسانی اطلاق می‌شود که طبق برنامه وزارت آموزش و پرورش به صورت روزانه به تحصیل اشتغال دارند و ارزش تحصیلی آنان با تأیید وزارت آموزش و پرورش دیپلم کامل متوسطه یا معادل آن شناخته می‌شود اشخاص مذکور که به سن مشمولیت می‌رسند، می‌توانند حداکثر تا ۲۴ سالگی تمام از معافیت تحصیلی بهره‌مند شوند.

دانش آموزانی که ضمن تحصیل در دوره راهنمایی به سن مشمولیت برسند، حق ادامه تحصیل ندارند، به استثنای دانش آموزان نیمه دوم سال آخر راهنمایی.

عدم حضور غیرموجه دانش آموزان حداکثر بیش از ۳ ماه متوالی، ترک تحصیل تلقی می‌شود. کسانی که در حال حاضر از معافیت تحصیلی برخوردار هستند نمی‌توانند از سایر معافیتها برخوردار شوند (معافیت‌های ویژه عنایات رهبری از این قاعده مستثنی می‌باشند).